

Ouderbeleidsplan

De Bukehof

Dit ouderbeleidsplan is samengesteld voor peuteropvang Hummelhonk en basisschool De Bukehof

November 2018 , Manfred Werger

Inleiding

Ouderbetrokkenheid in het onderwijs bestaat al zolang er scholen zijn.

Meevoelen, meeleven, meedenken en meebeslissen bij de schoolse zaken waarin het kind een behoorlijk aantal uren actief speelt en leert, maakt dat onderwijs, opvang én opvoeden niet los van elkaar staan. Onderzoek toont aan dat kinderen zichzelf beter kunnen ontwikkelen en 'meer leren', als de relatie tussen ouders / verzorgers en de school goed is, als er vertrouwen is in elkaars taak, visie en opvatting. Het educatieve partnerschap is een belangrijke factor ook voor het succes van de IKC's, de brede scholen waarin onderwijs, opvang en opvoeding trianguleren.

Het ouderbeleid wordt gemaakt en onderschreven door de leerkrachten, de peuteropvang-medewerkers en de directeur. De ouders van de oudercommissie van de peuteropvang-locatie hebben met het ouderbeleid ingestemd. De directeur van De Bukehof is verantwoordelijk voor het opstellen van het ouderbeleid, het coördineren van de activiteiten en het borgen van de kwaliteit hiervan in het kindcentrum.

Waarom een document 'ouderbeleidsplan'?

- Voor- en vroegscholen hebben de taak een VVE ouderbeleid op te stellen (GGD, wet OKE, Focus op Vroegschool, Wet op het Basisonderwijs).
- Door het vastleggen van een ouderbeleid worden goede initiatieven geborgd in de organisatie.
- Door het vastleggen van een ouderbeleid zijn ouderactiviteiten, groepen en geledingen inzichtelijk voor de ouders en medewerkers binnen een IKC..
- Door een ouderbeleidsplan kan het ouderbeleid structureel worden geëvalueerd en verbeterd.
- Een ouderbeleidsplan houdt de grens tussen ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid scherp, ouderbeleidsplan geeft hier inzicht in de werking en afspraken van beide.
- De complexiteit van regels, afspraken, reglementen betreffende de rollen van ouder en kind in de school vraagt om een kernachtig document waarin het beleid ten opzichte van de ouder wordt uitgelicht.

Inhoudsopgave

Inleiding bladzijde 2

1. Visie bladzijde 4

1.1 Analyse van de ouderpopulatie bladzijde 5

2. Doelstellingen en verwachtingen bladzijde 6

3. Ouderactiviteiten: informatie, participatie en betrokkenheid bladzijde 7

3.1 Informatievoorziening bladzijde 7

3.1.1 Informatievoorziening naar en kennismaking met nieuwe ouders bladzijde 7

3.1.2 Informatievoorziening (zittende) ouders bladzijde 8

3.1.3 Informeren over de ontwikkeling van het kind bladzijde 9

3.1.4 Rekening houden met de thuistaal bladzijde 10

3.2 Ouderactiviteiten bladzijde 10

3.3 Oudergroepen en –geledingen bladzijde 11

3.4 Oudertevredenheidsonderzoeken bladzijde 12

3.5 Evaluatie ouderbeleid bladzijde 12

3.6 Bronnen en fotografische verantwoording bladzijde 13

1. Visie

Ieder kind heeft recht op een goede samenwerking tussen de ouders en het kindcentrum

Voor de ontwikkeling van kinderen is een goed partnerschap tussen de school en de ouders (ouderbetrokkenheid) belangrijk. De minister van OCW roept scholen en ouders op met elkaar in gesprek te gaan. De veilige sfeer en een stimulerende leeromgeving voor het kind, zowel thuis als op school staan centraal in dit gesprek.

Op De Bukehof gaan we ervan uit dat we goed partnerschap kunnen bereiken, er waardering is voor de rol en de inbreng van de ouders en de medewerkers van De Bukehof en er duidelijkheid bestaat over ieders rol.

In die rolverdeling is het van belang dat ouders de opvoedende taak hebben. Het kindcentrum De Bukehof accepteert en stimuleert deze taak in een goed doordacht, gepland en verzorgd voorschools aanbod en een onderwijsaanbod, waardoor een kind zich optimaal kan ontwikkelen in cognitieve, sociaal- emotionele en creatieve zin. Gezamenlijke verantwoordelijkheid, respect voor elkaar en educatief partnerschap zijn pijlers van de samenwerking met de ouders.

De Bukehof vindt het belangrijk dat de peuteropvang, de tussenschoolse en naschoolse opvang, de school 'klikken' met de ouders. Het aanbod van deze pijlers van opvang, educatie en leren is doordacht en het is van belang dat ouders hiervan op de hoogte zijn, zich kunnen vinden in de opzet en planning én gestimuleerd worden door de activiteiten, de wijze lessen, de leermomenten vanuit De Bukehof. Korte, duidelijke communicatielijnen en een transparante, heldere en diverse communicatie zijn hierbij van groot belang voor het succes van de 'aanpak' op De Bukehof. Maar het proces gaat verder dan communicatie. Voorlichting, inlichten over nieuwe zaken, ontwikkelingen maar ook het nemen van beslissingen in de loopbaan van de kinderen vragen om een constant transformerende rol van de leerkrachten, peuteropvang-medewerkers én de ouders. Er dient een duidelijke doorgaande lijn van het ontwikkelde partnerschap met ouders in de voorschool naar de basisschool aanwezig te zijn..

Het educatief partnerschap in De Bukehof beoogt slechts één ding: een betere wereld voor het kind, de ouders en het kindcentrum.

1.1 Analyse van de ouderpopulatie

Voor een gericht ouderbeleid is het belangrijk om eerst inzicht te hebben in de ouderpopulatie. Hiervoor is een analyse van onze ouderpopulatie gemaakt zodat we reële verwachtingen kunnen scheppen ten aanzien van het ouderbeleid en de ouderbetrokkenheid. Vervolgens zijn onze doelen en activiteiten geëvalueerd en opnieuw vastgesteld.

Elke 4 jaar analyseren we onze ouderpopulatie, het is een vast onderdeel van het schoolplan van De Bukehof. Hiervoor is de directeur verantwoordelijk. Enkele kenmerken van de ouderpopulatie van De Bukehof (cijfers 11-1-2018):

- **Percentage gewichtenleerlingen: 18%**
- **Culturele achtergronden 86% autochtoon, 14% allochtoon**
- **Percentage van gesproken thuistaal niet-Nederlands: 14%**
- **Percentage eenoudergezinnen: 10%**
- **Percentage werkende en niet-werkende ouders: 80% werkend, 20% niet-werkend**
- **Percentage ouders niet of laag opgeleid en hoog opgeleid: 39% laag opgeleid, 61% hoogopgeleid**
- **Percentage gezinssamenstelling: 97% gezinnen met 1-3 kinderen en 3% gezinnen met 4 of meer kinderen.**
- **Percentage overblijfkinderen 42%**
- **Percentage risicodossier leerlinghulp 28%**
- **Inventarisatie wensen in deelname aan schoolse en niet-schoolse zaken:**
 - onderwijsgerelateerde activiteiten: ouderhulp 40%
 - kindgebonden activiteiten: ouderparticipatie – ouderbetrokkenheid 45%

2. Doelstellingen en verwachtingen

Op basis van de basisdoelstelling en de visie van de school en de peuteropvang-locatie, de ouderanalyse en de evaluatie van de ouderactiviteiten formuleren we ons doel voor de komende schooljaren. Het ouderbeleid wordt schriftelijk vastgelegd in dit document door de directeur.

Doelgroep: Ouders met kinderen in de leeftijd van 2 tot 12 jaar

Doelstelling:

- Ouders en kindcentrum zijn en blijven wederzijds goed geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind;
- De rol van de ouders en de rol van de medewerkers van het kindcentrum zijn duidelijk en liggen vast.;
- Ouders voelen zich betrokken bij het kindcentrum;
- De informatie-uitwisseling tussen ouders en professional vindt structureel plaats volgens de jaarkalender;
- De informele contactmomenten vinden plaats in een open, fijne sfeer.
- Ouders voeren thuis activiteiten uit ter bevordering van de (taal)ontwikkeling van hun kind.

Streefdoelen t.a.v. de ouders van het kindcentrum:

- Minstens 70% van de ouders komt naar algemene informatieavonden.
- 100% van de ouders komt naar oudergesprekken.
- Minstens 40% van de ouders is actief in de vorm van ouderhulp.
- Minstens 60% van de ouders neemt deel aan de, themabijeenkomsten, thema-afsluitingen
- Via de themabrief en de informatiebrief van het kindcentrum bereiken we 100% van de ouders. 85% van de ouders is op de hoogte van de inhoud van de brieven.
- De waardering voor de communicatie vanuit het kindcentrum (communicatie algemeen, nieuwsbrief, website, digitale media) daalt niet ten opzichte van de metingen verricht in 2016: Communicatie werd door 75% van de ouders als ' zeer sterk 'gewaardeerd.
- De fora waarin ouders zijn vertegenwoordigd (MR, OV en Kwaliteitsforum van Ouders) komen éénmaal per schooljaar met de directeur en een schoolvertegenwoordiging bijeen om de door hen ingebrachte gespreksonderwerpen met de schoolvertegenwoordiging en de directeur te spreken.

Verwachtingen t.a.v. medewerkers:

Om bovenstaande doelstellingen te realiseren verwachten wij van onze beroepskrachten het volgende:

- Medewerkers van de peuteropvang verwelkomen elke ouder bij binnenkomst op de peuteropvang;
- Leerkrachten van de basisschool hebben vaste, in het jaarboek vastgelegde afspraken over het spreken van de ouders.
- Medewerkers informeren ouders over groepsspecifieke activiteiten via de nieuwsbrief, de SchoolApp of de website.
- Medewerkers nodigen ouders uit voor oudergesprekken via een digitale planning en zorgen dat zij zelf hun oudergesprekken in kunnen plannen;
- Bij het niet opgeven voor oudergesprekken worden ouders door medewerkers *persoonlijk* benaderd om alsnog een gesprek in te plannen;
- Medewerkers zorgen ervoor dat de themabrief / nieuwsbrief toegankelijk is voor ouders;
- Leidsters en leerkrachten zijn het eerste schakelpunt wanneer ouders een zorg wegleggen of vraag hebben zodat de juiste hulp ingezet kan worden. Het zorgprotocol van De Bukehof is in dit proces leidend. Ouders zijn van dit protocol op de hoogte.

3. Ouderactiviteiten: informatie, participatie en betrokkenheid

De Bukehof kent een eigen aanpak om de participatie en de hulp van ouders te bevorderen en het educatief partnerschap vorm te geven. In dit korte hoofdstuk biedt het kindcentrum hierin een kleine inzage.

3.1 Informatievoorziening

3.1.1 Informatievoorziening naar en kennismaking met nieuwe ouders

Voor ouders die een nieuwe peuter in willen schrijven bij de peuterafdeling van het kindcentrum, wordt de inschrijfprocedure doorlopen zoals deze binnen stichting Spelen = Leren is opgesteld.

Voor ouders waarvan het kind naar de basisschool gaat, is de volgende procedure van kracht:

- Ouders krijgen informatie over De Bukehof vanuit peuteropvang Hummelhonk. Dit kan mondeling of via de peuter-/kleutergids, die ouders meekrijgen. Sowieso ontvangen alle ouders van de peuteropvang de nieuwsbrieven van de school. De peuteropvang Hummelhonk – locatie De Bukehof heeft ook een eigen portal binnen de website van De Bukehof. De ouders van de peuters kunnen ook de SchoolApp downloaden, ongeveer 60% van de ouders (meting juni 2018) maakt hiervan gebruik.
- Ouders maken een afspraak voor een kennismakingsgesprek op school.
- Bij het kennismakingsgesprek krijgen ouders een rondleiding door de school. Hierbij wordt met ouders de visie van de school besproken, de werkwijze en is er gelegenheid tot het stellen van vragen.
- Ouders krijgen een informatiepakket mee waarin het centrale aanmeldformulier is opgenomen.
- Na retourzending van het aanmeldformulier, worden de ouders hierover in kennis gesteld. Het ingeschreven kind wordt in een van de kleutergroepen geplaatst. De leerkracht van deze groep neemt contact op met ouders (vijf weken voordat het kind 4 jaar wordt) en plant momenten met ouders in waarop het kind komt oefenen. Bij de inschrijving houdt de school rekening met de termijnen, die wettelijk gezien, gekoppeld zijn aan de inschrijving. Deze termijnen worden ook met de ouders (mondeling) gedeeld
- Er worden gemiddeld vier oefenmomenten ingepland waarop het kind steeds een dagdeel meedraait in de groep.
- Het kind start officieel wanneer het vier jaar is.
- Na vijf weken vindt er een 6-wekengesprek plaats met ouders. In dit gesprek wordt het welbevinden van het kind besproken. Gelet wordt op veranderingen in gedrag, signalen van de leerkracht of ouders en de eerste ervaringen worden gedeeld. Het 6-wekengesprek kan worden herhaald, wanneer de zorg voor of de begeleiding van het kind hierom vragen.

3.1.2 Informatievoorziening (zittende) ouders

Wij vinden het belangrijk dat ouders vroegtijdig en op efficiënte wijze worden voorzien van informatie. De informatievoorziening vindt plaats op de volgende manieren:

Algemene informatieavond

Elk jaar wordt er bij de start van het schooljaar een informatieavond georganiseerd waarbij ouders worden voorzien van informatie over de jaargroep van hun kind. De informatieavonden worden georganiseerd voor ouders vanaf groep 1. De wijze waarop de informatieavond plaatsvindt varieert. In groep 8 verkrijgen ouders tevens informatie over de doorstroom naar het voortgezet onderwijs.

Extra informatieavonden met externen

Daarnaast kunnen aanvullend incidentele informatieavonden worden georganiseerd, waarbij een externe partij wordt uitgenodigd om een lezing te geven over bepaalde onderwerpen of thema's. De Bukehof heeft dergelijke informatiebijeenkomsten eerder georganiseerd (Plusklas, VVE, buitenschoolse en tussenschoolse opvang, vakantierooster, formatie en begroting).

Nieuwsbrief (Bukejournaal Digitaal)

Elke twee weken wordt een digitale nieuwsbrief verstrekt aan alle ouders van het kindcentrum. Hierin is te lezen wat voor activiteiten of bijzondere dagen op de planning staan voor de week die gaat komen. De nieuwsbrief deelt ook de successen (en ook de missers, al komen die niet zoveel voor) van het kindcentrum met de ouders van de leerlingen en de ouders van de peuters

Schoolgids en schoolkalender

Aan het begin van het schooljaar wordt jaarlijks op de website een nieuwe schoolgids geplaatst en ouders krijgen per gezin een schoolkalender mee, waar activiteiten in vermeld zijn, die gedurende het schooljaar staan gepland.

Website De Bukehof

De website van het kindcentrum is www.bukehof.nl. Verder informatie over Hummelhonk is te vinden op www.spelen-is-leren.nl. De pagina's zijn openbaar en geven feitelijke informatie over ons kindcentrum (visie, aantal groepen, openingstijden, enzovoorts).

Op de website is tevens een **protocollemap voor ouders** aanwezig, met de belangrijkste informatie én afspraken binnen bepaalde thema's (hoofdluisprotocol, pestprotocol, huiswerkprotocol, rouwprotocol, e.d.). De protocollemap wordt elke drie jaar herzien door de MR. De ouders worden in kennis gesteld van deze wijzigingen.

SchoolApp De Bukehof

De Bukehof kent geen ouderportal waarbinnen ouders via een account informatie met het kindcentrum kunnen delen. Wel worden de oudergesprekken n.a.v. de vorderingen / rapporten gepland via een digitale planner (met ingang van 2019). Ouders en verzorgers kunnen hier hun voorkeurstijdstip voor het gesprek aangeven en inplannen.

3.1.3 Informeren over de ontwikkeling van het kind

Binnen kindcentrum De Bukehof vinden we het van groot belang dat ouders en kindcentrum elkaar goed informeren en op de hoogte te zijn van alle relevante zaken omtrent het kind en de school. Binnen ons kindcentrum vindt informatieoverdracht op twee manieren plaats; een geplande afspraak en bij oudergesprekken. Daarnaast zijn er natuurlijk informele contactmomenten (een leerkracht spreekt een ouder tijdens de surveillance, tijdens één van de schoolactiviteiten en festiviteiten, bijvoorbeeld).

Een geplande afspraak

Voor vragen of bespreekpunten met betrekking tot de ontwikkeling van het kind, de thuissituatie of andere vragen aangaande de persoonlijke situatie, wordt een afspraak gemaakt. Deze gesprekken vinden plaats op vraag van de ouders of van de beroepskracht. Indien nodig sluit de intern begeleider aan bij deze gesprekken. Geplande afspraken worden ook gemaakt binnen de begeleiding van de kinderen of bij bijzondere voorvallen door en met de remedial teacher (Juf Linda), de Sova-trainer (Juf Linda), de IB (Juf Jacobine). Leerkrachten kunnen hierbij aansluiten

10-minutengesprekken

Drie keer per jaar vinden 10-minuten gesprekken plaats. In deze gesprekken worden de ontwikkelingsvorderingen en het welzijn van de kinderen besproken.

Voor peuters vindt twee keer per peuterperiode een 10-minutengesprek plaats om de ontwikkelingsvorderingen te bespreken op basis van de observaties uit DORR.

Gesprek met intern begeleider of directeur

Bij zorgtrajecten van bepaalde leerlingen, incidenten, die met de directe zorg voor een leerling te maken hebben of bij vertrouwenskwesaties zijn de intern begeleider en / of de directeur de gesprekspartner van de ouders. De leerkracht van het kind zal normaal gesproken hierbij aansluiten. De IB-er en de directeur ook voor een gesprek met de ouders / verzorgers worden benaderd. De school en de peuteropvang-locatie hebben de contacten met de ouders vastgelegd in de schoolgids en de peuter – kleuter-informatiegids van De Bukehof (zie www.bukehof.nl- informatie – Schoolgids – hoofdstuk 9).

3.1.4 Rekening houden met de thuistaal

Er is sprake van 14% ouders die een andere thuistaal dan het Nederlands hebben. Met elke ouder wordt persoonlijk afgestemd welke mogelijkheden benut kunnen worden om ervoor te zorgen dat zij informatie tot zich kunnen nemen. Zo kunnen zij in kennis worden gesteld van de ontwikkeling van hun kind en praktische informatie ontvangen. De Bukehof beschikt hierin over de volgende mogelijkheden:

- Gebruik maken van een familielid een kennis, die zowel de thuistaal als de Nederlandse taal beheerst. Bij voorkeur volwassenen.
- Persoonlijke ondersteuning van leidsters en leerkrachten bij informatieverstrekking, navraag of informatie is overgekomen.

3.2 Ouderactiviteiten

Themabrief voor ouders

In de peuteropvang en in de groepen 1 en 2 van de basisschool wordt vooraf aan elk nieuw thema een themabrief meegegeven. Deze brief wordt elke vier weken verstrekt.

Ouders zijn bij de leidsters en leerkrachten altijd welkom voor een toelichting op de brief.

Onderwerpen, die aan bod komen in de brief: de activiteiten in de groep, de VVE-thuisactiviteiten en de woorden die centraal staan.

Spelinloop voor ouder en kind

Voor de peuters en hun ouders wordt een spelinloop georganiseerd. In het lokaal staan materialen en activiteiten klaar die de kinderen samen met hun ouders kunnen doen. De spelinloop duurt iedere ochtend en middag 15 minuten.

Spelinloop en thema-start met ouders

Ook de kleuters kennen een vaste inloop.

Daarnaast kunnen thema's vanuit de methode bij de kleuters of vanuit de jaarplanning met een doe-activiteit beginnen. Ouders zijn hierbij natuurlijk van harte welkom.

Jaarkalender school – peuteropvang.

In de schoolkalender en de kalender van de peuteropvang zijn er diverse activiteiten en festiviteiten, die samen met de ouders worden gevierd.

Ouderhulp

Ouderhulp wordt door het gehele kindcentrum ingeschakeld, indien nodig. Bij thema's vinden incidentele uitstapjes plaats waarbij ouders worden gevraagd te ondersteunen. Ook vinden er activiteiten in de groep plaats waarbij ouderhulp wordt gevraagd. Ouders worden op de hoogte gebracht van de vraag naar ouderhulp door de klassenouders. De klassenouders worden door de leerkracht benaderd.

3.3 Oudergroepen en -geledingen

Oudervereniging

Kindcentrum De Bukehof heeft een eigen, actieve oudervereniging. De oudervereniging komt maandelijks bij elkaar en voert overleg over activiteiten die door hen mede worden georganiseerd, zoals het sinterklaasfeest, de kerstviering, de schoolreis en de slotactiviteiten van het schooljaar. Eén teamlid is steeds bij deze vergaderingen aanwezig.

Verkeerscommissie / Schoolpleincommissie

Kindcentrum De Bukehof heeft een verkeerscommissie. De commissie bestaat uit een drietal ouders en twee leerkrachten. Het organiseren van de verkeersactiviteiten en het bewaken van de doelstellingen uit het verkeersplan, dat jaarlijks wordt opgesteld, vormen hun taakgebied. De Bukehof kent ook een schoolpleincommissie, die de renovatie en de veiligheid van de schoolpleinen behartigt.

Luizencontrolegroep

Kindcentrum De Bukehof heeft een luizencontrolegroep. De groep met ouders voert iedere eerste week na een vakantie een luizencontrole uit. Indien er signalen zijn dat er mogelijk luizen zijn binnen de school, stelt de controlegroep een extra controle in. De luizencontrolegroep wordt aangestuurd door de coördinator hoofdluiscontrole van de school.

Kwaliteitsforum/klankbordgroep

Bij ouders, in de rol van partners van de school, speelt samenhangigheid een prominente rol, en moet er tevens sprake zijn van gelijkwaardigheid. Solidariteit en gelijkwaardigheid hebben echter alleen betekenis wanneer de ouders ook invloed kunnen hebben. Kindcentrum De Bukehof heeft hierin voorzien door de ontwikkeling van het kwaliteitsforum, waarin gezamenlijk naar de beste kwaliteit wordt gestreefd.

Het kwaliteitsforum is actief bij de resultaatbeoordeling van de kwaliteitszorg. Periodiek beoordeelt het kwaliteitsforum de resultaten aan de hand van speciaal voor dat doel ontwikkelde formats: forumscores. De kwaliteitsoordelen van de kwaliteitsforums worden gezien als een belangrijk onderdeel van de beleidsevaluatie.

Oudercommissie Peuteropvang

Voor de peuteropvang zijn wervingsactiviteiten uitgevoerd om een oudercommissie op te starten. Een nieuwe oudercommissie zal worden gevormd in 2019.

MR

De medezeggenschapsraad (MR) is het wettelijke orgaan voor inspraak en medebestuur in het onderwijs. Elke school moet een MR hebben. Zo heeft ook ons kindcentrum een MR, die uit een gelijk aantal ouders en personeelsleden bestaat.

Afhankelijk van het onderwerp heeft een MR adviesrecht of instemmingsrecht.

Groepsouders / Contactouders

De onderbouwgroepen van de Bukehof kennen een 'groeps – of contactouder'. Deze ouder is het eerste aanspreekpunt voor de vraag naar kleine hand – en spandiensten in de groepen. Ouders hebben in alle groepen een contact-app hiertoe.

3.4 Oudertevredenheidsonderzoek

De algemene oudertevredenheid over de visie, aanpak, werkwijze en uitvoering van het kindcentrum wordt gemeten middels oudertevredenheidsonderzoeken die een keer in de twee jaar worden uitgevoerd. Tevens wordt hier ook de oudertevredenheid gepeild over de ouderbetrokkenheid en –participatie.

3.5 Evaluatie ouderbeleid

Jaarlijks wordt het ouderbeleid geëvalueerd. Evaluatie vindt plaats door overleg met de verschillende oudergroepen en –geledingen en een evaluatievergadering met de medewerkers van het kindcentrum. Deze vergadering staat gepland aan het einde van het schooljaar. Afhankelijk van de uitkomsten van de evaluaties en de resultaten van de oudertevredenheidsonderzoeken, wordt het ouderbeleid bijgesteld.

Bronnen:

- Raamplan Ouderbeleid Compas, Rosmalen 2017
- Ouderbeleidsplan Kindcentrum De Klinkert, Oudenbosch 2016
- Ouderbeleidsplan IKC Ichtus, Maassluis 2017
- Samenwerken met Ouders: Essentieel, Peter de Vries, 2016
- Schoolgidsen De Bukehof, Oudenbosch 2017

Opmerking:

- De ouders / verzorgers van de leerlingen / peuters, afgebeeld op de foto's in deze publicatie, hebben de school en de peuteropvang toestemming gegeven voor het gebruiken van fotomateriaal (juli 2018).
- De cartoonafbeeldingen, tevens te vinden op de website van De Bukehof, zijn met toestemming van de bedenker, Jeroen Lips, geplaatst.